

Aan: de programmacommissies gemeenteraadsverkiezingen 2022

Betreft: LHBTI-emancipatie in uw verkiezingsprogramma - gemeenteraadsverkiezingen 2022

Geachte programmacommissie,

Op 16 maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Ongetwijfeld werkt u momenteel hard aan uw verkiezingsprogramma. Wist u dat vier tot zeven procent van de inwoners van uw gemeente zich identificeert zich als lesbisch, homoseksueel, bi+, transgender- en/of intersekse persoon¹ (LHBTI)? Uit onderzoek blijkt dat LHBTI-kwesties voor een groot deel van hen een rol spelen bij het bepalen van hun keuze in het stembokje. De LHBTI-stem is dan ook een factor van betekenis bij verkiezingen in maart.

Met deze brief stellen we voor dat u een passage over LHBTI-emancipatie opneemt in uw verkiezingsprogramma, waarin in elk geval staat dat: de gemeente in samenspraak met lokale LHBTI-organisaties gaat zorgen voor een inclusief gemeentelijk beleid met aandacht voor LHBTI-personen, waarbij het accent ligt op het bevorderen van veiligheid, ondersteunen van jongeren, steun voor LHBTI-personen in een potentieel kwetsbare positie en zichtbaarheid van de LHBTI-gemeenschap. Deze suggesties werken we hieronder nader uit; voor specifieke suggesties voor uw gemeente kunt u contact opnemen met het COC in uw regio.

Wereld te winnen

In ons land en in uw gemeente is veel bereikt voor LHBTI-personen. Twintig jaar geleden was Nederland het eerste land ter wereld dat het huwelijk openstelde voor partners van gelijk geslacht. In de jaren zestig dacht nog bijna veertig procent van de bevolking negatief over homoseksualiteit, nu is dat zeven procent.²

Toch is er met uw lokale inzet nog een wereld te winnen. Want hoewel een groot deel van de LHBTI-gemeenschap in Nederland een goed leven heeft en veel mensen positief tegenover LHBTI-personen staan, vindt bijna een derde van de bevolking het aanstootgevend als twee mannen elkaar zoenen. Zeven op de tien LHBTI's krijgen te maken met fysiek of verbaal geweld wegens hun identiteit. De trieste voorbeelden halen regelmatig de media, van transvrouwen die klappen krijgen tot een homokoppel dat tot zeven keer toe wordt aangevallen omdat ze hand in hand lopen. Zes op de tien passen hun gedrag aan om geweld te voorkómen, bijvoorbeeld door hun partner niet meer in het openbaar te zoenen. Op school is 'homo' een van de meest gebruikte scheldwoorden, de helft van de jongeren die 'uit de kast' zijn, werd het afgelopen jaar gepest met hun identiteit en suïdecijfers liggen onder LHBTI jongeren bijna vijf keer hoger dan gemiddeld. Er zijn in Nederland zo'n duizend a tweeduizend dak- en thuisloze LHBTI-jongeren. De problemen zijn vaak groter wanneer mensen te maken hebben met discriminatie wegens een combinatie van non-discriminatiegronden (intersectionaliteit), bijvoorbeeld omdat ze zwart en transgender zijn, of lesbisch en moslima. LHBTI-asielzoekers worden in de opvang geconfronteerd met bedreiging en discriminatie. Transgender, intersekse, bi+ en lesbische mensen krijgen te maken met specifieke vormen van discriminatie.³

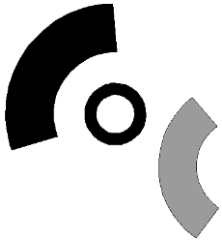
Samen resultaten boeken

Individueel, maatschappelijke organisaties, het COC: samen kunnen we gelukkig heel veel doen om er voor te zorgen dat iederéén zich prettig, veilig en geaccepteerd voelt ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken. Dat geldt ook voor uw gemeente. Met gerichte inzet en activiteiten kan die er voor zorgen dat vooroordelen, discriminatie en geweld tegen LHBTI's afnemen. U kunt bevorderen dat LHBTI's zich veilig en prettig voelen op school, op straat, op het werk, in de zorg, thuis, in de sport en in hun sociale kring. Dat is goed voor LHBTI's én voor de gemeente. Het draagt bij aan een klimaat van tolerantie en acceptatie, waarin discriminatie taboe is en burgers weerbaar zijn en zich prettig en gewaardeerd voelen.

¹ Sociaal en Cultureel Planbureau, LHBT-monitor 2016. Intersekse verwijst naar de ervaringen van mensen die geboren zijn met een lichaam dat niet voldoet aan de normatieve definities van man en vrouw.

² Sociaal en Cultureel Planbureau, LHBT-monitor 2018

³ Zie o.a. Sociaal en Cultureel Planbureau, 2016, 2015, 2012. WODC/Movisie, 2009. Movisie 2020. European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), LGBTI Survey Data Explorer & EU-LGBTI II (2019).

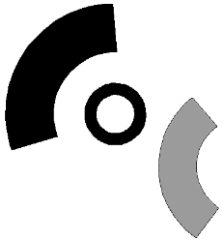

Hieronder doen wij u vijf voorstellen voor LHBTI-emancipatie in uw verkiezingsprogramma, telkens geïllustreerd met praktische maatregelen. Als u behoefte heeft aan meer of specifieke suggesties, dan verwijzen we u graag naar de checklist onderaan deze brief.

1. **Inclusief beleid voeren.** De gemeente voert een inclusief beleid met aandacht voor LHBTI-personeel. In het collegeprogramma wordt een passage opgenomen over LHBTI-emancipatie, concrete voornemens worden neergelegd in een beleidsnotitie of actieprogramma en er is budget beschikbaar. LHBTI personen en belangenorganisaties worden betrokken bij de beleidsvorming. Er worden activiteiten georganiseerd, de gemeente ondersteunt LHBTI-organisaties en de situatie van de groep wordt meegenomen in gemeentelijke monitors. Er is bijzondere aandacht voor transgender, intersekse, bi+ en lesbische personen en voor mensen die te maken hebben met een combinatie van non-discriminatiegronden, bijvoorbeeld omdat ze zwart en transgender zijn, of lesbisch en moslima.
2. **Veiligheid bevorderen.** De gemeente zet zich actief in voor de veiligheid van LHBTI personen. Men bevordert dat er bij de politie een aanspreekpunt is en expertise wordt versterkt. De gemeente stimuleert aangiftebereidheid en bevordert een goede registratie van anti-LHBTI-geweld en discriminatie. Ook de antidiscriminatievoorziening heeft aandacht voor- en expertise over discriminatie van deze groep.
3. **Jongeren ondersteunen.** De gemeente zet zich in voor een omgeving waar LHBTI-jongeren zich veilig en prettig voelen. De wethouder spreekt basis- en middelbare scholen aan op hun wettelijke plicht om LHBTI-acceptatie te bevorderen. Onderwijsinstellingen worden steun en begeleiding aangeboden om acceptatie te bevorderen en pesten aan te pakken. Activiteiten voor LHBTI-jongeren worden (financieel) ondersteund. De gemeente bevordert dat jeugdzorgmedewerkers, de jeugd-GGZ, jeugd- en jongerenwerkers voldoende expertise hebben over deze groep. De gemeente zorgt dat er voor dak- en thuisloze LHBTI jongeren deskundige en veilige opvang beschikbaar is.
4. **Steun voor LHBTI-personeel in een potentieel kwetsbare positie.** De gemeente zet zich in voor een omgeving waarin LHBTI-personeel die - bijvoorbeeld wegens een combinatie van non-discriminatiegronden - kwetsbaar kunnen zijn, zoals mensen van kleur, biculturele en religieuze LHBTI personen en LHBTI-asielzoekers, -ouderen, mensen met een beperking, transgender, intersekse, en bi+ personen, zich veilig en prettig voelen. Activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor deze groepen worden (financieel) ondersteund, zeker na de covid-pandemie. De gemeente tekent De Nederlandse Intersekseverklaring. De gemeente bevordert dat zorginstellingen LHBTI-vriendelijke en gendersensitieve zorg bieden, bijvoorbeeld met een Roze Lopercertificaat. Wanneer er in de gemeente een asielzoekerscentrum is, bevordert de gemeente de veiligheid van LHBTI's aldaar. Op gemeentelijke formulieren wordt alleen als dat wettelijk vereist is, gevraagd naar 'geslacht' en in gemeentelijke voorzieningen zijn genderinclusieve toiletten aanwezig waarvan iedereen gebruik mag maken.
5. **Zichtbaarheid bevorderen.** Zonder zichtbaarheid geen acceptatie. De gemeente bevordert zichtbaarheid onder meer door evenementen te ondersteunen, door ook foto's van LHBTI's te tonen in gemeentelijke folders en informatiemateriaal, door op Coming Out Dag en andere momenten de regenboogvlag te hissen en met regenboogzebrapaden.

We hopen dat u van deze suggesties nuttig gebruik maakt. We lichten onze voorstellen graag toe. Neem voor specifieke suggesties en toelichting contact op met het COC in uw regio of met COC Nederland (voor contactgegevens zie coc.nl). Voor advies over gemeentelijk LHBTI-beleid kunt u contact opnemen met kenniscentrum Movisie (www.movisie.nl/lhbt, tel. 030-7892000, s.timmerman@movisie.nl). We bedanken u bij voorbaat hartelijk voor uw inzet voor LHBTI-inwoners in uw gemeente!

Met vriendelijke groet, regionale COC verenigingen en COC Nederland

CHECKLIST

Hieronder zijn onze suggesties voor uw verkiezingsprogramma per thema en beleidsterrein uitgewerkt en aangevuld in de vorm van een checklist. Aangezien deze brief bedoeld is voor zowel grote als kleine gemeenten, en voor verschillende politieke partijen, bieden we een uitgebreide lijst met mogelijkheden aan. U kunt dan zelf bepalen welke voorstellen goed passen bij uw gemeente, uw partij en uw verkiezingsprogramma.

Verankeren in beleid

Het is belangrijk dat aandacht voor LHBTI-emancipatie goed verankerd is in het beleid van de gemeente. Daartoe kunt u de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma:

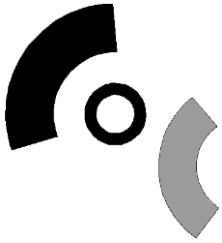
- De gemeente voert een inclusief beleid met aandacht voor LHBTI's
- In het collegeprogramma wordt een passage opgenomen over LHBTI-emancipatie
- Concrete voornemens worden neergelegd in een beleidsnotitie of actieprogramma over LHBTI-emancipatie
- Er is budget beschikbaar voor LHBTI activiteiten en projecten en/of het bestaande budget wordt verhoogd
- Er is een specifieke wethouder die kan worden aangesproken over LHBTI-emancipatie
- LHBTI personen en belangenorganisaties worden betrokken bij de beleidsvorming
- Er worden activiteiten voor LHBTI personen georganiseerd
- De gemeente ondersteunt LHBTI-organisaties
- De situatie van LHBTI personen wordt meegenomen in gemeentelijke monitors
- In beleid en activiteiten is er bijzondere aandacht voor transgender, intersekse, bi+ en lesbische personen en voor mensen die te maken hebben met een combinatie van non-discriminatiegronden, bijvoorbeeld omdat ze zwart en transgender zijn, of lesbisch en moslima.

Veiligheid

Veiligheid is voor iedereen essentieel. LHBTI's worden vaak met geweld geconfronteerd. Zeven op de tien krijgen te maken met fysiek of verbaal geweld wegens hun identiteit. Het aantal geregistreerde gevallen van geweld en discriminatie tegen LHBTI's nam de laatste jaren toe, van 428 in 2009 naar 2.336 in 2020. Er worden jaarlijks maar een stuk of vijf daders van LHBTI-discriminatie veroordeeld: Het is belangrijk dat de gemeente zorgt dat LHBTI's veilig zijn en zich veilig voelen. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma:

- De gemeente zet zich actief in voor de veiligheid van LHBTI's
- De gemeente zorgt dat er een aanspreekpunt is voor LHBTI's bij de politie, bijvoorbeeld een Roze in Blauw-team (teams die zich binnen én buiten de politie inzetten voor LHBTI's). De gemeente geeft bekendheid aan dit aanspreekpunt.
- Kennis en sensitiviteit over LHBTI-discriminatie bij politie/wijkagenten worden bevorderd.
- De antidiscriminatievoorziening heeft aandacht voor- en expertise over LHBTI-discriminatie.
- De gemeente stimuleert aangiftebereidheid en bevordert een goede registratie van anti-LHBTI geweld.
- De gemeente agendeert LHBTI-discriminatie in het driehoeksoverleg tussen burgemeester, politie en het OM en betreft daarbij LHBTI-belangenorganisaties en/of de antidiscriminatievoorziening.
- De gemeente erkent dat mannenontmoetingsplaatsen (MOP's) in een behoefte voorzien en voert een evenwichtig beleid, gericht op zowel de veiligheid van gebruikers als op beperking van eventuele overlast.
- De gemeente betreft lokale LHBTI-organisaties bij de bestrijding en preventie van discriminatie en geweld tegen LHBTI's en biedt hen daarvoor ondersteuning.

Jongeren & onderwijs

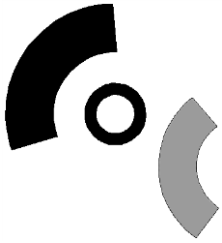
LHBTI-jongeren bevinden zich regelmatig in een kwetsbare positie. 'Homo' is op school een van de meest gebruikte scheldwoorden, de helft van de openlijke LHBTI jongeren werd het afgelopen jaar gepest met hun identiteit en suicidecijfers liggen onder LHBTI jongeren bijna vijf keer hoger dan gemiddeld. Er zijn in Nederland zo'n duizend a tweeduizend dak- en thuisloze LHBTI jongeren. Het is belangrijk dat de gemeente LHBTI-jongeren steunt en zorgt dat professionals en instanties die met jongeren werken, beschikken over voldoende expertise. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma.

- De gemeente zet zich in voor een omgeving waar LHBTI-jongeren zich veilig en prettig voelen.
- De wethouder spreekt basis- en middelbare scholen aan op hun wettelijke plicht om LHBTI-acceptatie te bevorderen en vraagt scholen hoe ze hieraan invulling geven.
- Onderwijsinstellingen krijgen steun en begeleiding aangeboden om LHBTI-acceptatie te bevorderen, pesten aan te pakken, huiselijk geweld tegen LHBTI-jongeren te signaleren en te zorgen dat diversiteit en inclusie op school de norm is.
- Activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor LHBTI-jongeren worden ondersteund.
- De gemeente bevordert (bijvoorbeeld met aanbestedingsprocedures) dat instanties en professionals die met jongeren werken voldoende expertise hebben over LHBTI personen (denk aan de jeugd-GGZ, jeugdzorgmedewerkers, jeugd- en jongerenwerkers, centra voor jeugd en gezin, wijkteams jeugd, buurtwerk, etc.).
- In de Jeugdmonitor wordt specifiek gekeken naar de positie van LHBTI jongeren.
- De gemeente ondersteunt lokale LHBTI-belangenorganisaties die zich inzetten voor LHBTI-jongeren, bijvoorbeeld voor het geven van voorlichting op school en het organiseren van ontmoetingsmogelijkheden.
- De gemeente bevordert dat er in de gemeente of in de regio veilige en deskundige opvang is voor dak- en thuisloze LHBTI jongeren; men vraagt lokale en regionale organisaties voor maatschappelijke opvang en jeugdhulp specifiek aandacht te hebben voor de situatie van dak- en thuisloze LHBTI-jongeren.

Potentieel kwetsbare groepen

Bepaalde groepen binnen de LHBTI-gemeenschap kunnen kwetsbaar zijn, bijvoorbeeld omdat ze te maken krijgen met een stapeling van discriminatie gronden en/of omdat de acceptatie van deze groepen achterblijft. Dat geldt bijvoorbeeld voor LHBTI mensen van kleur of met een religieuze of biculturele achtergrond. Zo kunnen christelijke- en moslim LHBTI's last hebben van het feit dat 58% van de orthodox-protestanten en 53% van de moslims in Nederland homoseksualiteit (bijna) altijd verkeerd vindt. LHBTI-asielzoekers krijgen in asielzoekerscentra regelmatig te maken met discriminatie en bedreigingen door medebewoners. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma.

- De gemeente zet zich in voor een omgeving waarin LHBTI's die kwetsbaar kunnen zijn omdat ze te maken hebben met een stapeling van non-discriminatiegronden – zoals biculturele en religieuze LHBTI personen, mensen van kleur en LHBTI-asielzoekers - zich veilig en prettig voelen.
- Activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden voor biculturele en religieuze LHBTI personen en LHBTI-asielzoekers worden ondersteund.
- De steun voor activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden wordt na covid-19 geïntensiveerd om er voor te zorgen dat organisatoren hun activiteiten kunnen voortzetten en dat ze kunnen herstellen van de pandemie, waaronder ze vaak zwaar te lijden hadden.
- Wanneer er in de gemeente een asielzoekerscentrum is, bevordert de gemeente de veiligheid van LHBTI personen aldaar.
- De gemeente zorgt voor goede ondersteuning, crisisopvang en/of doorverwijzing van biculturele en religieuze LHBTI personen, als die door negatieve reacties op hun identiteit in de problemen komen (hulpverlening, crisisopvangplaatsen, afstemming tussen instellingen, etc.)
- De crisisopvang voor mensen die te maken hebben met bijv. eerwraak en huiselijk geweld, is nadrukkelijk ook toegankelijk voor trans mannen en –vrouwen.

- De gemeente tekent De Nederlandse Intersekseverklaring, waarin men belooft zich ook specifiek voor intersekse personen in te zetten.
- De gemeente ondersteunt transgender personen door 1) één gemeentelijke internetpagina met daarop alle informatie voor trans personen op een rij, zoals de procedure voor wijziging van de geslachtsvermelding en informatie over specifieke voorzieningen; 2) een protocol voor wijziging van de geslachtsregistratie (waarbij de ambtenaar bijv. de juiste voornaamwoorden en taal gebruikt en het loket voldoende privacy biedt); 3) ondersteuning van lokale ontmoetingsgroepen voor trans personen.

Ouderen & zorg

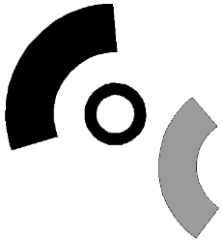
De gemeente heeft een belangrijke rol in het bieden van zorg en welzijn aan inwoners. LHBTI-inwoners verdienen daarbij bijzondere aandacht. Dat geldt met name voor oudere LHBTI personen en LHBTI personen met een beperking, die relatief vaak last hebben van eenzaamheid en isolement. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma.

- De gemeente zet zich in voor een omgeving waarin LHBTI-ouderen, LHBTI personen met een beperking en andere LHBTI personen die zorg nodig hebben, zich veilig en prettig voelen.
- De gemeente bevordert, bijvoorbeeld met eisen in aanbestedingsprocedures, dat (ouderen- en thuis-) zorginstellingen een LHBTI-vriendelijk en gendersensitief beleid voeren en dat zij bijvoorbeeld beschikken over een Roze Lopercertificaat voor LHBTI-vriendelijke zorg.
- De gemeente ondersteunt ontmoetingsmogelijkheden en LHBTI-vriendelijke dagbesteding voor LHBTI-ouderen en LHBTI's met een beperking.
- De gemeente zorgt dat gemeentelijke zorginstanties, zoals sociale wijkteams en het Wmo-loket, beschikken over relevante en actuele informatie over zaken die voor LHBTI's van belang zijn.
- In het hivpreventiebeleid besteedt de gemeente aandacht aan risicogroepen, zoals homoseksuele mannen en trans personen.
- De gemeente bevordert dat risicogroepen, zoals homo mannen en trans personen, zich snel en kosteloos kunnen laten testen op seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's).
- In de gezondheidsmonitor wordt specifiek gekeken naar de situatie van LHBTI personen.

Werkvloer

Niet op elke werkvloer heerst voor LHBTI personen een prettige sfeer. Ongeveer de helft van de werknemers geeft aan dat er op hun werk flauwe grappen over homo's worden gemaakt en ongeveer vier op de tien LHBTI personen houdt hun identiteit op het werk geheim. Transpersonen zijn veel vaker dan gemiddeld arbeidsongeschikt of hebben een bijstandsuitkering. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma.

- De gemeente en haar uitvoeringsorganisaties geven als werkgever het goede voorbeeld en zetten zich in voor een LHBTI-vriendelijk klimaat op de werkvloer (bijvoorbeeld d.m.v. diversiteitsbeleid, gedragsregels, een klachtenregeling, vertrouwenspersonen, voorlichting, ondersteunen 'regenboog' netwerken, ondertekening van de Declaration of Amsterdam (zie: workplacepride.org), etc.)
- De gemeente en haar uitvoeringsorganisaties zetten zich in het bijzonder in voor een transgendervriendelijk klimaat op de werkvloer (bijvoorbeeld door onderschrijving van de Declaration of Dordrecht, waarin principes voor een transgendervriendelijke werkvloer zijn neergelegd, zie www.transgendernetwerk.nl).
- De gemeente ziet er als opdrachtgever van re-integratiebedrijven (zoals het UWV) op toe dat geen (in-) direct onderscheid wordt gemaakt op grond van seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslachtskenmerken, en dat rekening wordt gehouden met de specifieke problemen die transgender personen op de arbeidsmarkt ondervinden.

- De gemeente zorgt dat transgender personen die in transitie gaan een beroep kunnen doen op transitieverlof.
- De gemeente zorgt dat niet-juridische ouders in een meeroudergezin en andere niet-traditionele gezinsvormen een beroep kunnen doen op verlofregelingen die samenhangen met ouderschap.

Zichtbaarheid & communicatie

LHBTI's zijn vaak niet zichtbaar in het publieke domein. Zonder zichtbaarheid kan er geen sprake zijn van acceptatie. Voor LHBTI-burgers is het prettig als de gemeente duidelijk laat zien dat zij er ook voor hen is. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma.

- De gemeente ondersteunt LHBTI-evenementen.
- De gemeente hijst de regenboogvlag of een andere gemeenschapsvlag op LHBTI-feestdagen, zoals Coming Out Dag, Internationale Dag tegen Homo-, Bi-, Trans en Intersekse fobie (IDAHOBIT) en de dagen voor zichtbaarheid van transgender-, intersekse en bi+ personen. Op Transgender Gedenkdag gaat de vlag halfstok.
- De gemeente gebruikt (ook) foto's van bijvoorbeeld homo- en lesbische koppels en trans personen in voor gemeentelijke folders, websites en ander informatiemateriaal.
- De gemeente bevordert zichtbaarheid met bijvoorbeeld het aanleggen van een regenboogzebrapad.
- Op de website, aan de balie en in het informatiepakket voor nieuwe inwoners biedt de gemeente ook informatie aan over gemeentelijke voorzieningen voor LHBTI personen en van lokale LHBTI-organisaties.

Sport

Sporten is leuk en gezond, maar LHBTI personen voelen zich niet altijd veilig en prettig bij sportclubs. Ze ervaren regelmatig negatief gedrag en een taboe rond LHBTI-zijn. U kunt de volgende maatregelen opnemen in uw verkiezingsprogramma.

- De gemeente bevordert samen met sportclubs een LHBTI-vriendelijk sportklimaat.
- De gemeente vraagt sportclubs naar hun antidiscriminatiebeleid, klachtenbeleid en wat zij doen om te zorgen dat LHBTI personen zich welkom voelen en dringt aan op toepassing van de Richtlijn gender- en seksediverse personen van NOC*NSF.
- De gemeente vraagt sportclubs om op te treden tegen LHBTI-vijandige spreekkoren. Als die spreekkoren zich toch voordoen, legt de gemeente de wedstrijd stil.
- De gemeente ondersteunt het tot stand komen van LHBTI-sportclubs door het vinden of delen van sportlocaties.

Diversen

- Op gemeentelijke formulieren wordt alleen als dat wettelijk vereist is gevraagd naar geslacht.
- In gemeentelijke voorzieningen zijn genderinclusieve toiletten waar iedereen gebruik van mag maken.
- De gemeente schrijft burgers niet aan met hun geslachtsaanduiding maar op een genderinclusieve manier, bijvoorbeeld als 'geachte inwoner' of met hun voor- en achternaam.
- Wanneer de gemeente een stedenband onderhoudt met een buitenlandse gemeente, dan wordt daarbinnen ook aandacht besteed aan (de mensenrechten van) LHBTI personen.
- De gemeente bevordert dat er ook woningen beschikbaar zijn voor alternatieve gezinsvormen, zoals meeroudergezinnen.